Anul 36 BUCUREŞTI, la 7 August 1938 Nr. 31

LIBERTATEA

—Foaie pentru săteni şi muncitori, întemeiată la Orăştie, în anul 1902—

„LIBERTATEA" ESTE PROPRIETATEA FAMILIEI MOŞTENITOARE ALUI ION I. MOŢA

Redactor răspunzător; GAVRIL POP

PREŢUL FOII ESTE:
120 Lei pe un an, 60 Lei pe ½ an, 30 Lei pe 3 luni.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA „LIBERTATEA" Moţa
BUCUREŞTI I. — Calea Victoriei 63.
Aici se vor trimite orice scrisori pentru redacţie precum şi cererile sau banii pentru abonamente.

Apare în fiecare Duminecă
Preţul unui număr 2 Lei

Cele din urmă cuvinte ale Reginei Maria

adresate cu limbă de moarte, doresc fericirea şi trăirea în bună pace a poporului şi a Ţării

Ţării mele şi poporului Meu

Când vei ceti aceste slove, Poporul meu, eu voi fi trecut pragul tăcerii veşnice, care rămâne pentru noi o mare taină. Şi totuşi din marea dragoste ce ţi-am purtat-o, aş dori ca vocea mea să te mai ajungă încă odată, chiar de dincolo de liniştea mormântului.

Abia împlinisem 17 ani, când am venit la tine; eram tânără şi neştiutoare, însă foarte mândră de ţara mea de baştină, şi sunt şi astăzi mândră de a fi fost născută Engleză; dar când am îmbrăţişat o nouă naţionalitate, m'am străduit să devin o bună Română.

La început n'a fost uşor. Eram străină într'o ţară străină, singură între străini. Dar prea puţini sunt aceia cari se reculeg să cugete cât de grea este calea, pe care o Principesă străină, trebuie s'o parcurgă ca să devie una, cu noua ţară în care a fost chemată.

Am devenit a voastră prin bucurie şi prin durere. Privind înapoi, e greu de spus ce a fost mai mare: bucuria ori durerea? Cred că bucuria a fost cea mai mare, dar mai lungă a fost durerea.

„M'ai numit „Mama tuturor" şi aşa vreau să rămân în amintirea ta!"

Nimeni nu e judecat pe drept cât trăeşte; abia după moarte este pomenit sau dat uitării... Poate de mine vă veţi aminti, deoarece v'am iubit cu toată puterea inimei mele şi dragostea mea a fost puternică, plină de avânt, mai târziu a devenit răbdătoare, foarte răbdătoare.

Mi-a fost dat să trăesc cu tine, Poporul meu, vremuri de mare restrişte şi vremuri de mari îndepliniri. Pentru un timp mi-a fost dat să-ţi fiu călăuză, să-ţi fiu inspiratoare, să fiu aceia care a păstrat flacăra vie, aceia care a devenit centrul de îndârjire în zilele cele mai negre.

Aceasta ţi-o pot spune astăzi, căci nu mai sunt în viaţă. In acele zile mi-ai dat un nume ce mi-a fost drag: m'ai numit »Mama tuturor« şi aşa vreau să rămân în amintirea ta, aceia care putea totdeauna să fie găsită în clipele de durere sau de primejdie.

REGINA MARIA ŞEZÂND PE TRON

A venit mai târziu o vreme când m'aţi negat, dar aceasta este soarta mamelor, am primit aceasta şi v'am iubit mai departe, cu toate că nu vă puteam ajuta aşa de mult ca în zilele când credeaţi în mine. Dar aceasta e uitată.

Atât timp am fost în mijlocul tău, în cât mi se pare, abia cu putinţă că trebue să te părăsesc; totuşi, ori ce om ajunge la capătul drumului.

Eu am ajuns la capătul drumului meu. Dar înainte de a tăcea pentru veşnicie, vreau să-mi ridic, pentru ultima dată, mânile pentru o binecuvântare.

„Te binecuvântez iubită Românie"

Te binecuvântez, iubită Românie, ţara bucuriilor şi durerilor mele, frumoasă ţară, care ia trăit în inima mea şi ale cărei cărările am cunoscut toate. Frumoasă ţară pe cara am văzut o întregită, a cărei soartă am împărtăşit-o atâţia ani, al cărei vis strămoşesc l'am visat şi eu, şi mi-a fost îngăduit să-l văd împlinit. Fii tu veşnic îmbelşugată, fii tu mare şi plină de cinste să stai veşnic falnică printre alte naţiuni, să fii cinstită, iubită şi pricepută.

Am credinţa că v'am priceput; n'am judecat, am iubit...

Niciodată nu mi-au plăcut formele şi formulele, nu prea luam uneori seama la cuvintele cele rosteam. Am iubit adevărul şi am visat să trăesc în lumina soarelui, însă fiecare trăeşte cum poate, nu cum ar dori. — Dar când îţi vei aminti de mine, Poporul meu, gândeşte-te ca la una care a îndrăgit viaţa şi frumuseţea, care a fost prea cinstită ca să fie cu băgare de seamă, prea miloasă să fie învingătoare, prea iubitoare ca să judece.

N'am nici o avuţie ca să vă las; ceiace cu atâta mărinimie mi-aţi dăruit am cheltuit între voi; am înfrumuseţat acele locuri unde mi-a fost dat să trăesc. Dacă toate cele frumoase îţi vor aminti de mine, atunci voi fi îndeplin răsplătită de dragostea ce ţi-am dăruit-o, fiindcă frumosul mi a fost un crez.

„Inima mea să fie aşezată în biserica pe care am clădit-o"

Am redeşteptat la o viaţă nouă micul castel părăsit de la Bran, dar Tehna-Juvan a fost locul cel înfăptuit, acolo mi-a fost dat să fac din vis un adevăr, şi fiindcă aceasta a însemnat pentru mine mai mult decât aş putea tălmăci vreodată, am cerut fiului meu Regele Carol II, ca inima mea să fie adusă şi aşezată în Stella Maris, biserica ce-am clădit-o la marginea mării.

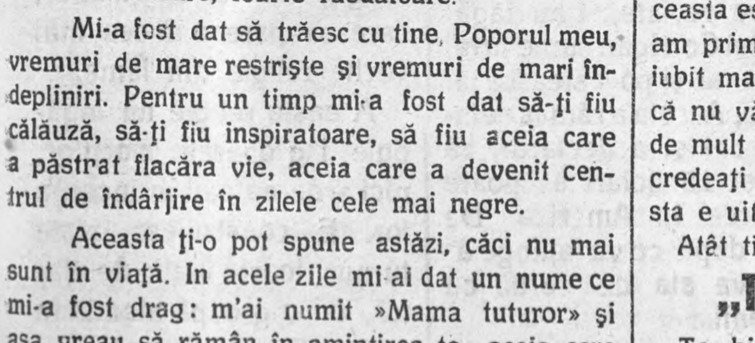
Cu trupul voi odihni la Curtea de Argeş, lângă iubitul meu soţ Regele Ferdinand, dar doresc ca inima mea să fie aşezată sub lespezile bisericei ce-am clădit-o. In decursul unei lungi vieţi, atâţia au venit la inima mea, încât moartă chiar, aşi dori să mai poată veni la ea, dealungul potecii cu crini ce mi-a fost mândria şi bucuria.

Vreau să odihnesc acolo, în mijlocul frumuseţilor făurite de mine, în mijlocul florilor ce le-am sădit. Şi cum acolo se găseşte inima mea, eu nu vreau acolo să fie un loc de jale, ci dimpotrivă, de pace şi de farmec, cum a fost când eram în viaţă.

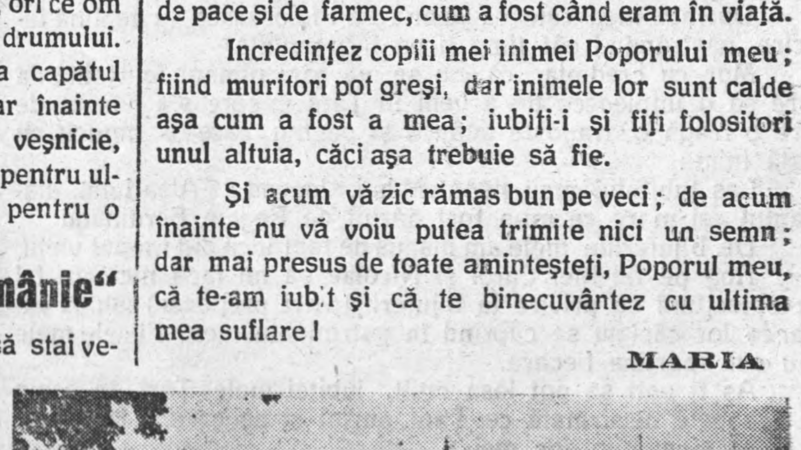
Incredinţez copiii mei inimei Poporului meu; fiind muritori pot greşi, dar inimele lor sunt calde aşa cum a fost a mea; iubiţi-i şi fiţi folositori unul altuia, căci aşa trebuie să fie.

Şi acum vă zic rămas bun pe veci; de acum înainte nu vă voiu putea trimite nici un semn; dar mai presus de toate aminteşteţi, Poporul meu, că te-am iubit şi că te binecuvântez cu ultima mea suflare!

MARIA

Castelul Bran de pe malul Oltului, care a fost lăsat moştenire Principesei Ileana. (Ceteşte testamentul în pag. 2)

Castelul dela Balcic, în care a fost îngropată inima Reginei Maria.

Testamentul M. Sale Reginei Maria

Necunoscând vremea ce-mi este hărăzită pe pământ, hotărăsc prin acest testament ultimele mele voinţe.

Binecuvintez Ţara, pe copiii şi nepoţii mei.

Rog pe copiii mei să nu uite niciodată, că încrederea în Dumnezeu este o călăuză în fericire şi o mângâere în suferinţă. Ii rog să fie uniţi, să susţie Ţara şi să se susţie între ei. Ii mai rog să se supue fără discordii ultimelor mele voinţe.

Iubirea mea de Mamă pentru ei este aceiaşi şi dacă dispun de partea disponibilă numai în favoarea unuia dintre ei, este numai pentrucă este mai lipsit de nevoile vieţii.

Proprietăţile mele din Balcic, Tenka-Juvah, Mavi-Dalga, împreună cu Castelul, toate celelalte clădiri şi Biserica Stella-Maris, clădite din mijloacele mele proprii, conform concepţiei mele de artă şi frumos, într'un cuvânt, tot ce se află la Balcic, fără nici o excepţie, le las Fiului Meu Carol, Regele României, cu sarcina ca el să plătească şi să complecteze celorlalţi patru moştenitori ai mei părţile lor rezervate.

In virtutea Testamentului soţului meu Regele Ferdinand, mobilele din Palatul Cotroceni şi cele din Castelul Pelişor dela Sinaia sunt proprietatea mea. Deasemenea în virtutea aceluiaş testament, am uzufructul până în anul 1939 asupra Moşiei Sinaia-Predeal şi asupra caselor şi clădirilor menţionate acolo. Aceste drepturi mi-au fost recunoscute şi consfinţite prin actul de partaj intervenit între toţi copiii noştri, moştenitori ai Regelui Ferdinand, şi semnat de fiecare din ei. La aceste drepturi nu am renunţat; ele intră deci în avutul meu şi urmează să fie cuprinse în împărţeală.

Rog pe Fiul Meu Carol, ca din suma ce reprezintă uzufructul, să plătească mai întâiu următoarele legate:

Societăţei «Principele Mircea» lei 500.000 (cincisute mii).

Eliza Karl lei 60.000 (şasezeci mii).

Anna Thiele lei 40.000 (patruzeci mii).

Elena Kopkow lei 60.000 (şasezeci mii).

Virgil Janza lei 40.000 (patruzeci mii)

Iar o sumă de lei 300.000 (trei sute mii) să o împartă personalului Casei mele.

Partea ce se va înmâna fiecăruia se va socoti în proporţie cu însemnătatea slujbei ce o ocupă şi cu numărul anilor serviţi.

Las surorei mele *Victoria Melita Mare Ducesă a Rusiei* o rentă anuală viageră de 120.000 Francs Français (cent vingt mille).

Mulţumesc Domnului *Colonel Zwiedinek* pentru serviciile credincioase aduse mie în tot timpul, plin de greutăţi, cât a condus în modul cel mai desinteresat administraţiunea Casei Mele, şi las ficei sale *Domnişoara Maria Zwiedinek* 200 000 lei (două sute mii).

Binecuvintez încă odată pe fiul Meu Carol şi rog Atot Puternicul, să-l ajute să lucreze şi să facă totul pentru liniştea şi prosperitatea României, Ţara Mea dragă.

Ii rog să îndeplinească în ce-L privesc ultimele mele voinţe. Prin aceasta El va realiza speranţa ce a hrănit şi care mi-a dat liniştea când m'am gândit la succesiunea mea.

Hotărăsc ca fiica mea *Elisabetha, Regina Greciei*, să aibă în partea ei de moştenire Castelul şi întreaga moşie Copăceni, cu tot ce se află acolo fără nici o rezervă, folosindu-se cum va crede pentru mulţumirea ei.

Rog pe Atot Puternicul să o ajute spre deplina ei fericire.

Voiesc ca părţile rezervatoare ce se cuvin fiicei mele *Maria, Regina Jugoslaviei* şi fiului Meu *Nicolae, Principe al României*, să fie primite de ei în bani.

Las fiicei Mele *Ileana Arhiducesă de Austria, Principesă a României*, peste partea ei rezervată, toată cotitatea disponibilă şi hotărăsc să aibă în partea ei de moştenire Castelul Bran cu tot ce se găseşte în el, şi cu toate terenurile şi construcţiunile ce sunt proprietatea mea la Bran, fără nici o rezevă, şi cu singura sarcină de a lăsa în folosinţa Societăţei I. M. C. A. (Asociaţia Fetelor Creştine) pe cât timp această Societate va fi patronată de un Membru al Casei Regale din România, Casa mea mare din satul Bran, cu destinaţia de a servi pentru coloniile de vară a numitei Societăţi.

Dorinţa mea este ca Ileana să-l folosească în deplină fericire, păstrându-l cât timp îi va fi cu putinţă.

Mor cu credinţa, că nu se va găsi nimeni în România care să o împiedece de a veni în Ţara în care s'a născut, de care o leagă o dragoste adâncă şi pentru care a muncit cu toată inima.

Las iubitului meu nepot Mihai, Voevod de Alba-Iulia, diamantul cel mare ce mi-a fost dăruit de Regele Ferdinand.

De bijuteriile mele am dispus de fapt încă din timpul vieţii.

Rog pe fiii Mei Carol şi Nicolae să nu facă nici un fel de obiecţiuni cu privire la bijuterii (petri preţioase) sau la valoarea lor căci nu se cuprind în patrimoniul meu. Fiicele mele ştiu cui aparţine fiecare.

Aş fi voit să pot lăsa mult, iubitei mele Ţări, în semn de dragoste necurmată ce i-am purtat şi pe care o las isvor nesecat moştenitorilor mei.

Dorinţa mea fierbinte ar fi fost să înalţ o b'serică mică pe fostul front dela Oneşti şi să înfiinţez un cămin cu numele meu pentru studentele dela Universitatea din Iaşi, ca amintire a zilelor grele petrecute acolo în timpul marelui războiu pentru întregirea neamului.

Resimt o vie întristare că modesta mea avere, datorată generozităţii iubitului meu soţ Regele Ferdinand, şi redusă încă prin greutăţile din ultimul timp, nu-mi îngăduie să fac binele ce aş dori.

Iert pe acei cari m'au făcut să sufăr.

Rog pe acei cărora involuntar (cu neştiinţă) le-aşi fi greşit să mă ierte căci nu am voit să fac rău nimănui.

Revoc orice testament anterior.

Anexez la acest testament două scrisori cari se vor deschide de copiii mei îndată după moartea mea, înainte de înmormântare.

Acest testament a fost făcut, scris, datat şi semnat cu mâna mea, la *Tenka-Juvah, Balcic* as'azi *Joi 29 Iunie 1933.*

MARIA, REGINA ROMÂNIEI

Poezii poporale

DORUL MEU

Nici odat'aşa dor mult
Ca acuma n'am avut,
De-aşi putea cuiva să-l vând
L'aşi scoate chiar mâine'n târg,
Dar dorul îi boală rea
Nu-l cumpără nimenea.

Frunză verde viorea
Dragă-mi este mândra mea
Că-i o fetiţă frumoasă
Şi la trup îi sănătoasă,
Că e rumenă la faţă
Şi sărută cu dulceaţă.

Hei, mândruţă tinerea
Imi răpişi inimioara,
Eu la tine când privii
Junghi în piept că şi simţii.
Multe fete merg la joc
Mari şi mici şi de mijloc,
Dar luceafăr între stele
Numai tu eşti între ele:
Ochi-ţi verzi şi drăgălaşi
E păcat ca să îi laşi
Altora să îi iubească
Şi la ei să tot privească.
Drage mi-s buzele tale
Mult aşi da să fie-a mele,
Dacă nu ţi-s de vândut
Dă-mi le să le sărut.

MÂNDRA MEA

Mândruţă de al tău drag
Nu văd locul unde calc,
Nu văd cerul plin cu stele
Nici câmpul cu viorele;
Nu văd soare răsărind
Şi nici iarba pe pământ.
Tot pe tine mândră zău
Eu te văd în gândul meu,
Dorul tău de foc aprins
Nu l zăuit nici noaptea'n vis.
Spune-mi mândră ce să fac
Ca să-mi treacă de al tău drag.
Spune-mi unde să mă duc
Ca să pot să te zăuit?

Maica o zis că dela toate
Pe mine mă poate scoate;
Dela două nu mă poate:
Dela dragoste şi moarte.
Pentru mândra care-mi place
Trei zile la drum aş face,
Pentru care mi-i urât
Şi-o minută e prea mult.
Mândruliţă cu dor mult
Pleacă-ţi gura s'o sărut
Să mă 'nvăţ a săruta,
Dragă la guriţa ta.
Gura ta-i faguri de miere,
A mea după a ta piere.

Trimise de: Sârbu Gheorghe com. Ohaba-Timişană, jud. Timiş Torontal

Cântec poporal

Lelişoară ochii tăi
Şapte ţări aş da pe ei
Dragă şi guriţa ta
Vinde-aş lumea pentru ea.
Zău c'aşi vinde lumea'ntreagă
Pentru tine mândră dragă
Rău nici cât nu mi ar părea
Numai tu să fii a mea.
Ochii tăi sunt două stele
Ce farmeci lumea cu ele
Seara stele-s pe cer sus
Dar ca ochii tăi tot nu's.
Şi nici soarele nici luna
Aşa mândre nu-s nici una.

Cine nu ştie ce-i d agul
Poate creşte 'nalt ca fagul,
Dar eu decând l'am ştiut
Nimica n'am mai crescut.
Hai mândruţă să fugim
Hai la Turnu-Severin.
Măndro hai să trecem Oltul
Şi-acolo să schimbăm portul.
Cocoşel cu peană sură,
Mândro dragă dă-mi tu gură
C'astă vară tu mi ai dat
Până-ce m'am săturat.

GÂNDUL MEU

Pusu-m'am şi m'am gândit
Să mă fac un om cinstit
Om cinstit şi bun de muncă
Cu şapte mândre la luncă;
Om cinstit şi bun de casă
Cu nouă mândre la masă.
Tot mi-a zis mie cucul
De ce nu am glas ca dânsul.
Cum să am eu glas de cuc,
Că 'ntâi plâng ş'apoi mă culc.

Trimise de Gheorghe Bolgea june din com. Ohaba-Timişană jud. Timiş-Torontal

DE TOATE

„Nebunul zburător" din America

Toată lumea a rămas uimită de isprava zburătorului american Douglas Corrigan. Acesta are un aeroplan vechiu, despre care americanii spuneau ca... nici la vechituri nu mai este bun. Totuşi Corrigan nu se lăsă bătut de hula americanilor, cari râdeau de dânsul. Din când în când se urca în aeroplan şi se făcea nevăzut. In clipa în care americanii îl credeau prăbuşit, Corrigan se făcea văzut din văzduh, cu »pasărea bătrână« cum îi spunea el aeroplanului său.

Intr'una din zilele trecute, Corrigan s'a urcat în aeroplan, luând cu dânsul şi suma de 15 dolari. Americanii l-au aşteptat toată ziua, apoi noaptea şi în ziua următoare. Sburătorul nu se mai vedea nicăeri. Inspre seară, când toţi îl credeau mort, se pomeniră deodată cu o telegramă care spunea pe scurt: »Am trecut Atlanticul în zbor!«

Intr'adevăr, cu o zi mai târziu, autorităţile din Irlanda, o insulă în apropierea Angliei, dădură de ştire în America, că Corrigan „greşise" calea şi „din greşală" a ajuns în Irlanda, trecând peste Oceanul Atlantic. Aceia cari ştiu grozavele primejdii şi neînchipuit de marile greutăţi, pe cari le întâmpină sburătorii ca să treacă peste Atlantic, cu aeroplanele cele mai bune, îşi dau seama de isprava lui Corrigan, care a trecut întinsa apă cu „gloaba" sa de aeroplan.

Dar mai mare nedumerire a stârnit în America următorul fapt: Mai multe societăţi de filme, şcoli de pregătirea sburătorilor, câteva reviste, i au făgăduit lui Corrigan sume uriaşe ca să-şi povestească isprava. Acesta a rămas neînduplecat şi a declarat, că cu cei 15 dolari se poate întoarce în America. De abia după ce va ajunge acolo va sta de vorbă cu oamenii...

Americanii l au poreclit „nebunul zburător".

*

Viclenia şarpelui

Despre şarpe se spune că este viclean, de când au fost izgoniţi Adam şi Eva din Rai. In zilele noastre se adevereşte spusa Scripturii despre viclenia şarpelui. In America de Nord trăeşte un soi de şarpe care se preface că moare când se apropie primejdia de el. Mai întâi se umflă tare la g umaz, şueră puternic ca să se sperie duşmanul. Dacă acesta nu se sperie, şarpele cade ca şi mort. Il poţi lua în mână, il poţi arunca, că el nu se mişcă. Duşmanul, dacă este animal îl lasă în pace şi astfel scapă de primejdie. Dar cu omul îi vine mai greu. Omul îi face de petrecanie. Dacă este viu, îi moară, dacă se preface mort, îi mai dă una, ca să moară deabinelea. Numai omul ştie să pedepsească viclenia şarpelui...

*

Iadul mărilor

De multe ori se povesteşte, că un vapor mare, a plecat în ziua cutare din port şi nu a mai ajuns acolo unde a pornit. Nici un semn, nici o telegramă sau altceva, care să arate ce s'a întâmplat cu vaporul. Marinarii numesc aceasta... „iadul mărilor". Intr'adevăr, nu demult, un mare vapor englez, cu numele „Anglo Australia", care a costat o sută de milioane lei, a plecat din port spre Australia şi nu s'a mai aflat de urma lui. Povestea spune că a fost înghiţit în „iadul mărilor". Se crede că un vânt puternic l-a izbit de un munte de stâncă şi l a scufundat, fără ca cineva de pe vapor să mai aibă vreme să ceară ajutor. Alţii cred că s'a deschis o gură uriaşă de apă şi vaporul a fost aruncat şi sfărâmat în fundul oceanului. Iadul mărilor înghite în fiecare an vapoare şi nimeni nu le mai poate da de urmă.

*

Obiceiuri păgâne

In Persia, care azi poartă numele de Iran şi se află în Asia, trăesc şi azi urmaşii unei foarte curioase religii, aceea a Mezilor, care se pare a fi cea mai veche religie din lume.

Aceasta religie nu îngăduie îngroparea morţilor, nici arderea sau aruncarea lor. Ei construiesc nişte turnuri foarte înalte de piatră, cu o groapă afundă în mijloc. Omul mort este pus în vârful turnului şi lăsat prada vulturilor timp de 3 zile. In acest răstimp, ei au credinţa că sufletul sboară împrejurul trupului apoi pleacă, în a 4 a zi, la judecată. După ce vulturii mănâncă 3 zile din trupul mort, credincioşii aruncă osemintele în groapa afundă din mijlocul turnului.

Religia aceasta este practicată şi azi în India, unde se află 3 turnuri, cărora indienii le zic „turnurile tăcerii".

Un soldat a împrietenit prin moartea sa două popoare

Pe vârful muntelui Găina din inima țării Moților se află o cruce de piatră, pusă acolo întru pomenirea marelui erou al munților Apuseni, Avram Iancu. La poala crucii am întâlnit o femee gârbovită de ani, care se închina îngenunchiată și printre lacrimi rostea rugăciuni fierbinți, pentru odihna adormitului în Domnul Avram Iancu.

Înduioșat de rugăciunea bătrânei, am așteptat să-și sfârșească închinăciunea și am iscodit-o. Mi-a povestit cumcă soțul ei iubit a pierit în războl și nu știe nici măcar unde se află înmormântat. Ca să-i fie odihna mai ușoară, în fiecare an, urcă odată pieptul muntelui Găina și se roagă, pentru răposatul ei bărbat și pentru toți aceia, cari și-au vărsat sângele pentru Țară. Dânsa a găsit, că cel mai potrivit loc de închinăciune este crucea care pomenește pe eroul Avram Iancu.

Multe fapte săvârșite de soldații de rând, au rămas uitate și neîncrestate în istorie. Soldatul este adevăratul erou și în văduva rămasă acasă, fiecare popor trebuie să vadă o sfântă. Să nu se audă povestindu-se, că văduvele din războl trăesc o viață amară, dupăce și-au aruncat în foc bărbații, cari nu s'au mai întors acasă. Povestea aceasta mi-a spus-o văduva depe Găina

Pildă de cinstirea eroilor soldați, ne-a dat-o dedeunăzi Polonia. Este povestea unei fapte mărețe, fără asemănare în istorie, săvârșită de un soldat. Iată povestea: Intre Polonia și țara vecină Lituania era o dușmănie de moarte Cele două țări nici nu aveau trimiși reprezentanți, astfel că legături de prietenie între aceste țări nu erau. Intr'o bună zi întâmplarea a făcut, ca soldații grăniceri din Lituania să împuște un soldat polonez. Acesta muri pe loc. Polonia își mobiliză o parte din armată și porni spre granița Lituaniei. Toată Europa s'a speriat și a văzut în acest fapt un războl făcut gata. Dibăcia politicei din afară a izbutit să oprească o vărsare de sânge. Dar mai presus de aceasta, între Polonia și Lituania s'a legat pe dată o prietenie nedespărțită.

Impăcarea a fost săvârșită de soldatul Serafin. Intru pomenirea lui, președintele guvernului polonez și țara întreagă a luat parte cu sufletul la sărbătoarea descoperirii unui monument, care a fost ridicat în satul soldatului erou și care va pomeni peste vremuri, măreața faptă alui Serafin, care prin moartea sa, a izbutit să adune în brațele prieteniei cele două popoare, cari se dușmăneau. Văduva soldatului Serafin a fost proclamată »văduva Poloniei«!

Câți soldați români, morți pe frontul de luptă și necunoscuți azi, au legat — prin moartea lor — frăția între Românii de acelaș sânge, în România Mare, iar văduvele lor, stau părăsite ducându-și povara grea a zilelor! *a. r.*

Lupta contra înșelăciunii

In urma ordinelor date de dl Armand Călinescu, ministru de interne, prefecții județelor au început să inspecteze în persoană aplicarea acestor măsuri, în diferite orașe ale provinciei.

Astfel, dl colonel Nica, prefectul județului Ialomița, însoțit de medicul primar al orașului și șeful poliției Călărași, au inspectat halele și piața, luând pe loc măsuri contra acelor negustori, cari înșelau populația, călcând ordonanțele primăriei.

Populația a primit cu încredere și mulțumire aceste măsuri. In adevăr, specula era în toiu și inspecția dlui prefect a mers la vreme.

Nu este însă deajuns din partea populației, ca să-și arate numai în vorbe mulțumirea, față de măsurile ce se iau. Este adevărat, că autoritățile văd în această mulțumire întărirea, că sforțările făcute pentru binele obștesc, dau roade. Dar, pentruca biruința luptei contra speculei să fie desăvârșită, este lipsă, ca populația să pună umărul și să dee un ajutor care să se vadă.

Prefecții, oricât de harnici ar fi, nu pot vizita toate prăvăliile dintr'un județ; nici măcar nu pot inspecta pe toți negustorii dintr'un oraș. Consumatorul trebue să se schimbe el însuși în controlor și să semnaleze autorităților orice abatere din partea negustorilor. Numai așa specula poate fi stârpită, în acelaș timp, în orice parte a orașului ar ieși.

Autoritățile județene și comunale au porunci hotărâte, să rezolve orice plângere primesc din partea publicului consumator.

De asemeni, specula în stațiunile balneare și climaterice, nu poate fi combătută în plin, decât cu ajutorul vizitatorilor. Dacă vizitatorii se mulțumesc numai să se plângă de înșelăciune, între ei, nu se poate ajunge la nici un rezultat practic. Trebue, ca fiecare vizitator să facă cunoscut autorităților când este înșelat Consumatorul trebue să reziste încercărilor ce fac negustorii ca să-l înșele. Autoritățile, îndată ce sunt vestite, vor sări pentru a împiedeca și pedepsi orice încercare de speculă. Ele își îndeplinesc toate îndatoririle; cetățenii să-și facă și ei datoria. Căci arătarea înșelăciunii și a speculei, care lovește în primul rând în nevoiași, — este o datorie cetățenească. Numai cu ajutorul cetățenilor, va putea fi înlăturată specula care apasă greu pe umerii țării.

Marele rabin din New-York

a fost prins săvârșind o murdară contrabandă

— El întărește regula, că jidanul, oricât de înaltă față ar fi el, se coboară până în murdăria cea mai de jos, ca și toți ceilalți semeni ai lui! —

Juda Iscarioteanul, care l a vândut pe Isus Cristos cu 30 de arginți, a fost cel dintâi jidan care a aruncat în lume mârșava faptă a trădării. Dela Juda și până în zilele noastre, aceia cari au răspândit și s'au folosit mai mult de trădare, au fost jidovii In timpul răsboaielor, dar mai cu seamă în timpul celui din urmă războl, trădătorii și spionii au fost aleși numai din jidani. Cu ajutorul lor au fost trădate cele mai mari taine militare, din care pricină și-au aflat moartea zeci de mii de soldați.

Dar fapta lui Juda a mai aruncat în lume și altă mișelie. A răspândit cumpărarea cinstei cu arginți. Nici un alt popor de pe fața pământului nu este în stare să cumpere sufletele semenilor, cu bani, așa cum le cumpără jidanii. Dacă și-au pus ei în gând să ajungă la o țintă cu orice preț, apoi acolo unde dau de greutate, plătesc cu bani și izbutesc. De bună seamă izbutesc! Cu această apucătură murdară, jidanii s'au vârât în casa celor mai înalte fețe de conducători ai popoarelor, pe care îi strunesc în dragă voe, aceștia fiind robiți de aurul pe care Izrael îl aruncă cu mână largă.

Jidanii nu se dau înapoi dela faptele murdare chiar dacă sunt fețe înalte, fețe bisericești. Regula aceasta o întărește următoarea, foarte grăitoare întâmplare:

Cărți sfinte jidovești

Isaac Lefter, marele rabin al jidovilor din New-York, se află de mai multă vreme la Paris, în Franța, însoțit de secretarul său Berman Goldiener. Cei doi jidani erau văzuți mereu mergând la poștă cu pachete. Autoritățile au aflat în pachete cărți sfinte jidovești, pe cari rabinul le tipărea la o tipografie jidovească din Paris și le trimitea apoi credincioșilor săi din America. Cărțile erau foarte frumoase. Aveau pereții de piele groasă, neobișnuit de groși, și erau trimise pe un preț foarte mare. Deocamdată acestea au fost descoperirile poliției. Nefiind nici o bănuială la mijloc, poliția a lăsat pe rabin să trimeată mai departe cărți sfinte credincioșilor săi.

Colb producător de îmbătare cu desfătări...

Un polițist din Paris, care pesemne cunoștea apucăturile jidanilor, nu s'a lăsat bătut, ci a urmărit pe marele rabin al orașului New York. L'a urmărit timp de 2 săptămâni, dar nu l a putut prinde cu nimic. Rabinul ducea cărțile de acasă până la poștă. Atâta a putut vedea polițistul. Atunci s'a apucat să-l următească pe altă cale. S'a dus la poștă, a scos o carte sfântă și a început să o desfacă. Când deslipea pereții cărții, deodată se pomeni că pe masă se cerne un colb alb ca făina, care avea un miros plăcut. S'a dus în fugă la poliție, a chemat un cunoscător care pe loc a spus, că colbul nu este altceva decât *heroină*.

Heroina este un colb alb, plăcut la miros, care are darul de a îmbăta pe om și a-l trece în brațele unor visuri pline de bucurie și desfătare... Acest praf, care se vinde în toate țările pe ascuns, prețuește mai mult decât aurul! In orașele mari, sunt localuri de noapte speciale, unde se vinde colbul acesta pe sub mână, căci este oprit. Câte o cutiuță, care conține întrânsa câteva grame din praful dătător de plăceri, prețuește mii de lei.

Rabinul a izbutit să treacă în America 18 chilograme din praful acesta, în preț de șase milioane lei.

Cum a prins de veste, poliția nu a mai ținut seamă că rabinul este o înaltă față jidovească, ci apucându-l de guler, dimpreună cu secretarul său, i-au vârât îndată în temniță.

Fapta rabinului din New-York întărește regula, că jidovul, ori este față înaltă, ori este un pârlit de rând, el e în stare să săvârșească cele mai murdare fapte, numai să câștige de pe urma acestor fapte bani, cât mai mulți cu putință. Așa l-a blestemat D-zeu pe Izrael!..

Rugăm stăruitor pe cetitorii gazetei noastre, să nu aștepte provocări din partea administrației, ci fără de rugare să se pună în rând cu plata abonamentului.

Jidovii din Italia

Italia are 42 de milioane de locuitori. Față de numărul mic de jidovi, — 40 de mii — in Italia nu s'a ridicat până mai deunăzi problema jidovească. Eram hotărâți să credem, că acolo jidanii s'au amestecat între italieni, astfel că nu se mai poate face deosebire între italieni și jidani. In anul 1931, poporul italian a avut prilejul să constate, că jidanii, chiar amestecați cu italieni, își schimbă numai părul, nu și năravul. Intâmplarea a făcut ca poliția de graniță să prindă un automobil în care se aflau 3 jidani italieni din marea familie Levi, cari făceau contrabandă. In clipa în care au fost prinși, 2 au izbutit să fugă dincolo de graniță. Aflându-se în adăpost peste graniță, cei doi jidani au adresat cuvinte de hulă Italiei fasciste. Faptul acesta a stârnit o mare fierbere în toată Italia și numai datorită măsurilor foarte aspre ale autorităților, s'a putut opri o adevărată mișcare împotriva jidanilor.

De atunci și până azi, autoritățile italiene au constatat, că răspânderea în Italia a francmasoneriei, a comunismului, a politicei potrivnice fascismului, este făcută tot de jidani. Ca să-și piardă urma, jidanii au început să se căsătorească cu italience, au început să-și schimbe numele cu nume italiene, crezând că în chipul acesta vor putea scăpa de sub urmărire.

Invățatul profesor italian Paolo Orani a dat alarma. *El a arătat, că 26 de procente* dintre jidanii din Italia se căsătoresc cu italience. Faptul acesta este o mare primejdie pentru viața Italiei. Neliniștea a încecut să crească în fiecare zi și acuma, în Italia este la ordinea zilei, una din cele mai grele probleme: *chestiunea jidovească.*

Iată un popor de 42 milioane de suflete, pentru cari 40 de mii de jidani, — adecă 1 jidan la o mie de locuitori. — a devenit o mare primejdie. Până în clipa de față Italia se ocupa de politica altor țări, se interesa deaproape de Polonia care are 3 milioane de jidani, se ocupa de țara noastră care are un milion șapte sute de mii de jidani. Acum Italia a părăsit grija pentru celelalte popoare și și-a îndreptat privirea asupra ei, asupra viitorului ei, care este primejduit de cei 40 de mii de jidani.

Pe noi prea puțin ne bate grija pentru Italia, care îl are pe Mussolini și care, mai mult ca sigur, că va izbuti să ducă la bun sfârșit și problema jidovească, așa cum a dus multe alte probleme mai spinoase.

Dar, cumpănind cei 40 de mii de jidani din Italia cu cei un milion și 7 sute de mii dela noi, ne întrebăm, oare *«cât de mare primejdie»* sunt pentru Țara noastră acești jidani, dacă 40 de mii pentru Italia sunt *«o mare primejdie»* !?

In insula Creta din Grecia a izbucnit o nouă revoluție

— Guvernul a izbutit să liniștească pe revoluționari, după o luptă crâncenă, în care au murit 60 de oameni iar 300 au fost răniți —

De abia a fost uitată crâncena revoluție a lui Venizelos, care acuma câțiva ani a răsculat insula Creta împotriva stăpânirii și o nouă revoluție a umplut de sânge istoria poporului grec. Imprejurările în cari s'a produs revoluția sunt foarte curioase. Trupele orașului Caneea din insula Creta — spune comunicatul oficial — erau în cea mai mare parte plecate ca să schimbe cu altele proaspete. Un gurp de revoluționari care avea în frunte — zice-se — pe un nepot alui Venizelos, a ocupat pe neașteptate orașul Caneea. Cazărmile și toate autoritățile publice au fost luate în stăpânirea răsculaților iar garda militară a fost fugărită din oraș.

Prinzând de veste primul ministru Metaxas, a trimis în mare grabă trupe și multe aeroplane, silind pe răsculați să părăsească îndată orașul. In luptele cari s'au dat pe străzi și la porțile orașului, au fost omorâți 60 de oameni și răniți 300. Se crede că numărul morților și al răniților este mult mai mare. Deocamdată toate veștile cari vin de acolo sunt cele oficiale, cari de cele mai multe ori nu spun întregul adevăr, spre a nu speria populația greacă. In tot cazul, guvernul declară, că este stăpân pe situație și în toată Grecia domnește liniștea.

Poporul grec este într'o necontenită frământare. Se pare că noua stăpânire a guvernului Metaxas, care este un guvern de mână tare, nu este deocamdată pe placul grecilor.

Noutăți — Știrile săptămânii

Cei dintâi 500 de ovrei, — cari au părăsit Europa, au ajuns în Australia. Ei au fost culeși din Austria, Cehoslovacia și Germania. Ministerul treburilor din lăuntru ale Australiei a liniștit pe cetățenii, cari s'au speriat când au auzit că 500 de jidovi au descălecat în țara lor. Ministrul a declarat că fiecare din cei 500 a îndeplinit toate cerințele de emigrare (așezare în altă țară), plătind suma de 250 lire australiene (cam o sută de mii de lei).

Bieții australieni! Dacă ar ști ei ce vor păți în schimbul acestor bani câștigați dela jidanii așezați acolo, le-ar mai plăti ei jidovilor, numai să se ducă în altă parte...

Băncile mici din Ardeal și Banat au cerut să fie prefăcute în bănci populare. Hotărârea a fost luată la adunarea consiliului de administrație a băncilor din însoțirea »Solidaritatea«. Adunarea a avut loc în Geoagiu jud. Hunedoara, în săptămâna trecută.

Prin prefacerea în bănci populare, băncile mici din Ardeal și Banat vor primi ajutor și vor putea începe din nou lucrarea, care a fost întreruptă prin marea pierdere pe care le-a adus-o legea conversiunii. Viața economică și financiară a Ardealului și Banatului, va fi astfel scoasă din starea de lăsare în care a căzut în urma conversiunii.

Apărarea sănătății poporului se spune că acuma a început într'adevăr. Până acum toate făgăduielile de a îndrepta sănătatea poporului, au rămas făgăduieli. Timp de 2 luni — spune porunca — se va duce o luptă crâncenă în contra mizeriei sanitare în care se zbate poporul nostru, arătându-i-se calea cea bună pentru apărarea sănătății lui.

Pentru a se vedea cât este de lipsă această măsură, dăm mai jos câteva socoteli, cari întăresc fără înconjur, lipsa măsurilor:

Avem un medic la 12 mii de săteni;

Avem un medic la 508 orășeni;

Avem în singur pat de spital la 32 mii de locuitori.

O singură soră de ajutor la 53 mii de locuitori.

Ținem fruntea la nașteri: la o mie locuitori 35 de nașteri pe an. Dar ținem fruntea și la morți: la o mie de locuitori, mor 19 pe an. Mai mult ca ori unde.

Din cauza sifilisului (frantului) ne mor pe an 25 de mii de copii.

In fiecare an 3 sute de mii de femei nasc fără ajutorul moașei. Mor fără îngrijire 120 de mii de copii sub vârsta de 12 luni, în fiecare an.

In sate, dintre cei morți, 68 la sută nu au fost vizitați niciodată de medic. Copiii nu au fost vizitați în număr de 84 la sută.

Față de aceste stări îngrijorătoare, o măsură de îndreptare este mai mult decât binevenită. Numai de ar fi fapta așa cum este și vorba!...

La Curtea de Argeș, Sâmbătă în săptămâna trecută, a fost slujit un parastas de 9 zile dela încetarea din viață a M. Sale Regina Maria. Au fost de față: M. Sa Regele, consilierii regali și guvernul.

La ora la care s'a slujit în Curtea de Argeș parastasul, în toată țara au fost slujite parastase și rugăciuni, pentru odihna sufletului M. Sale Reginei Maria.

Foamete cumplită bate în Rusia. In toate centrele Rusiei, unde populația este mai deasă, se simte lipsa pânii. Și armata se luptă cu foamea. Rația trupelor a fost scăzută simțitor, astfel că soldații nu mai pot trăi numai din ceea ce primesc la cazarmă. Foamea amenință să pue stăpânire pe întreaga Rusie. Pe de altă parte, în Ucraina, vine știrea că mii de hectare de bucate ard. Faptul acesta nu este nou în Rusia. Țăranii cari nu-și pot scăpa bucate dela rechirarea în folosul obștei, decât să le lase în mâna comuniștilor, mai bine le aprind. Autoritățile luptă din răsputeri împotriva acestor țărani cari pun foc avutului. In rândurile țărănimii s'au făcut foarte multe arestări.

Sărmana Rusie! — grele zile petrece...

Ministerul de Interne a poruncit, ca în București, laptele să fie vândut cu 7 lei litru, în loc de 9 lei. Această măsură face parte dintre măsurile cari s'au luat în toată țara, pentru ieftinirea traiului.

Armatele rusești stau gata, înșirate pe graniță, și așteaptă numai un singur semn, ca să pornească la războ, împotriva japonezilor. De cealaltă parte, tot pe graniță, stau trupele japoneze. Și ele așteaptă semnul pe care il așteaptă și trupele rusești...

Războaele

— și în Spania și în China, sunt mai crâncene ca și până aci. Război a izbucnit și în Palestina

Căldurile verii nu au oprit războaele. Fie frig, fie ploale ori ninsoare, războiul este război și merge înainte. Se pare că vara a mâniat și mai mult pe războinici, căci luptele sunt din cale afară de crâncene. Străduința popoarelor care doresc o împăcare, nu dă roade. Până în cele din urmă, pace nu va fi legată, ci acela care va birui, va sili pe cel biruit să se supue. Părțile cari se luptă nici nu vreau să audă de pace. Ele sunt hotărâte să lupte până la cea din urmă picătură de sânge.

In Spania lui Franco...

lucrurile stau astfel: De 2 săptămâni de când nu am mai pomenit despre războiul de acolo, fronturile s'au lărgit simțitor. Se înțelege fronturile naționaliste, căci cele republicane se strâmtează... Lupte crâncene se dau împrejurul localității Tortoza. Republicanii încearcă cu disperare să lege din nou cele 2 republici care au fost tăiate peste mijloc de armatele naționaliste. Incercarea nu izbutește. Ba mai au și pierderi mari. Astfel, în regiunea Don Benito, naționaliștii au prins 12 batalioane întregi de republicani, cu întregul material de război al corpului 18 de armată. După știrile publicate de o gazetă italiană numărul celor prinși întrece de 3 mii. De altfel înseși cartierul general al armatei repu cane întărește aceasta. Nădejdi de sfârșirea războiului nu sunt. Nutrim însă mari nădejdi, că Franco va birui. Inseși »democrațiile« cei mai crânceni, recunosc că biruința naționaliștilor din Spania *nu mai poate fi pusă la îndoială!* — Așa și trebue, — căci este și voia lui Dumnezeu!

In China cea îndepărtată

japonezii sunt deasupra... Ei bat, ei înaintează, ei cuceresc în fiecare zi tot mai mult pământ, iar chinezii se retrag, se tot retrag mereu. Nu știm până când și până unde. Bucluc mare însă face Rusia. Numai nu se lasă deloc Rusia aceasta! Iși bagă nasul unde nu-i fierbe oala și — după zicala dreaptă românească — se va arde. Căci cu japonezii nu-i de glumit. Au să se mânie într'o zi de sâcâiala rusească și vor porni război și împotriva acesteia. Deunăzi era cât p'aci să se încaere. Și nici acum încă nu-i târziu.

De altfel Rusia se pregătește vârtos. Imprejurul graniței lor dinspre China și Mandciuria nu mai lasă un picior de rus, necum streini. Intăriri mari face pe hotare și din toate colțurile »raiului« rusesc pleacă spre această parte de răsărit, multe, nenumărat de multe trenuri cu soldați, cari își scutură armele în semn de război.

Pe fronturi, între chinezi și japonezi, luptele sunt crâncene. Chinezii își apără cu disperare orașele. Imprejurul orașelor se duc cele mai grele lupte. Aici sunt și cei mai mulți morți. Despre încetarea războiului nu putem vorbi. Japonia este hotărâtă să îngenunche pe chinezi. Aceștia se împotrivesc și — zic ei — până în cele din urmă, vor izgoni pe japonezi din China. Acum, care pe care!

Război crâncen, cu râuri de sânge, și în Palestina

Aici s'au încurcat ițele rău de tot. De ce s'au ferit englezii, n'au scăpat. S'au ferit de război și peste război au dat. Arabii războinici și răzbunători din fire, nu s'au lăsat speriați de măsurile aspre ale englezilor. Ba dimpotrivă. Cu cât i-au oprit și i-au pedepsit mai tare, cu atâta arabii s'au mâniat mai rău. Acum focul este aprins. Războiul civil a izbucnit și Palestina arde ca și odinioară Sodoma. Este deajuns să cetim telegramele scurte cari sosesc de acolo, ca să tragem din ele adevărul și tot ce se întâmplă în Palestina. Iată câteva telegrame:

„In piața mare din Haiffa, evreii au pus o bombă mare care a făcut explozie omorând 60 de arabi și 4 evrei. In urma acestui fapt arabii au pornit un adevărat măcel împotriva jidovilor«.

Alta: »In cartierul evreesc din Haiffa au fost omorâți peste noapte 11 jidovi. In trupul unui mort au fost aflate 60 de împunsături de cuțit«. Alta: »Numărul evreilor omorâți în săptămâna din urmă este de 108. Intre cei morți se află și mai mulți polițiști. In fiecare noapte se produc ucideri. Poliția a fost întărită dar deocamdată, privește neputincioasă«...

Iată 3 telegrame cari grăesc dela sine. Ele spun că în Palestina a izbucnit războiul. Lupta pe viață și pe moarte dintre arabi și jidovi nu poate fi stăvilită de englezi. Sângele curge din belșug — și după cum am mai întărit și altă dată, tot aci — după sfârșirea războiului din Spania, urmează Palestina, care va fi a doua Spanie!...

Tipografia Astra Ardeleană S. A. R. - Cluj, Calea Moților 59.